

1. SIGISMUND ŠKRLEC
Turopoljski župan 1716—21., 1724—27. i 1733—37.
Ulje na platnu, 90/73 cm, nesignirano, inv. br. 2479
2. GABRIJEL ŠKRLEC
Turopoljski župan 1749—50., 1763—66. i 1768.
Ulje na platnu, 90/70 cm, nesignirano, inv. br. 8800
3. PETAR ŠKRLEC (oko 1728—1763)
Turopoljski župan 1756—63. i protonotar kraljevstva.
Ulje na platnu, 91/76 cm, nesignirano, inv. br. 2480
4. NIKOLA ŠKRLEC (1731—1799)
Protonotar kraljevstva, veliki župan zagrebački 1763—98. i pisac.
Ulje na platnu, 88/66,5 cm, nesignirano, inv. br. 2482
5. ANTUN ZDENČAJ (1773?—1831)
Turopoljski župan 1803—12. i 1826—31. i pjesnik.
Ulje na platnu, 100/63,5 cm, signirano: »Christian Mayr Nobilis Bavarus pinxit 1829«. inv. br. 8801
6. JURAJ BRIGLJEVIĆ
Prisjednik i registrator turopoljskog arhiva te pjesnik.
Ulje na platnu, 100/63,5 cm, signirano: »Christianus Mayr Nobilis Bavarus depinxit.« inv. br. 8803
7. JURAJ JOSIP JOSIPOVIĆ (1778—1837)
Turopoljski župan 1832—37.
Ulje na platnu, 91/74 cm, pripisano Mihaelu Stroyu 1837.
inv. br. 8804
8. ALBERT MODIĆ
Vlastelin Velike Mlake i Kurilovca, privremeni župan turopoljski 1847.
Ulje na platnu, 56,5/44 cm, signirano: »Mayerwieser«, oko 1860. inv. br. 31167.
9. MATILDA MODIĆ UDATA LABAŠ
Kćerka Alberta Modića udata za Antuna Labaša.
Ulje na platnu, 74/55 cm, nesignirano, pripisano Aloisu Mayerwieseru. inv. br. 31166
Nova akvizicija
10. ANTUN DANIJEL JOSIPOVIĆ (1806—1874)
Turopoljski župan 1837—47.
Ulje na platnu, 133/120 cm, signirano: »J. F. Mücke 1866.«
inv. br. 8806

11. STJEPAN JOSIPOVIĆ (1830—1893)
Turopoljski župan 1848—93.
Ulje na platnu, 90/74 cm, signirano: »K. Weingärtner Velika Mlaka 1887.« inv. br. 8805
12. IMBRO JOSIPOVIĆ (1834—1910)
Ministar za Hrvatsku u ugarskoj vladi 1889—97.
Ulje na platnu, 69/56 cm, signirano: »Koller Aladar.« inv. br. 13366
13. GEJZA JOSIPOVIĆ (1857—1934)
Ministar za Hrvatsku u ugarskoj vladi dva puta između 1900. i 1912.
Ulje na platnu, 69/55 cm, signirano: »Vass E / 1911. X.«
inv. br. 13364
14. IVAN ŠKRLEC (1873—?)
Hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban 1913—17.
Ulje na platnu, 160/120 cm, signirano: »B. Csikos-Sessia Zagreb 1917.« inv. br. 8719
15. FRANJO LUČIĆ (1889—1972)
Turopoljski župan 1919—1927., skladatelj i rektor Muzičke akademije.
Ulje na platnu, 110/100 cm, signirano: »Joso Bužan 1921/V«
inv. br. 7399
16. LJUDEVIT JOSIPOVIĆ (1869—1919)
Turopoljski župan 1893—1919.
Ulje na platnu, 100/100 cm, signirano: »Dr LJUDEVIT PL. JOSIPOVIĆ. SLIKAO: JOZO BUŽAN 26/VII 1923. KURILOVEC« inv. br. 8799
17. LADISLAV BRIGLJEVIĆ (1873—1932)
Turopoljski župan 1927—32.
Ulje na platnu, 96/75 cm, signirano: »P. Timčišin 1931.«
inv. br. 8808

Literatura:

- M. Schneider, Portreti 16. do 18. stoljeća, Katalog muzejskih zbirki Povijesnog muzeja Hrvatske XX, u tisku.
M. Schneider, Portreti 1800—1870, Katalog muzejskih zbirki Povijesnog muzeja Hrvatske IX, Zagreb 1973.
M. Schneider, Sto godina slikarstva u Hrvatskoj (1820—1920), Vodič kroz izložbu, Zagreb 1981.

PORTRETI TUROPOLJACA od XVIII do XX st.

(iz zbirke slika Povijesnog muzeja Hrvatske)

IZLOŽBA

u Muzeju Turopolja, Velika Gorica

studeni/prosinac 1982.

Gostovanje Povijesnog muzeja Hrvatske, Zagreb

8359

PORTRETI TUROPOLJACA OD 18. DO 20. STOLJEĆA IZ ZBIRKE SLIKA POVIJESNOG MUZEJA HRVATSKE

U vrijeme ilirskog pokreta osnovan je u Zagrebu Narodni muzej i otvoren za javnost prvi puta u rujnu 1846. godine. Muzej je prikupljao »prirodnine« i povijesnu građu, te se tijekom vremena razgranao u pet muzeja, današnja tri prirodoslovna, Arheološki muzej, te Povijesni muzej Hrvatske. Od najranijih vremena prikupljani su u Narodnom muzeju portreti članova hrvatskih plemićkih obitelji, kao dio povijesne građe likovnog karaktera. Kroz gotovo sto pedeset godina nastala je zbirka koja broji preko devet stotina portreta, prvenstveno ljudi koji su u Hrvatskoj živjeli, kao i predaka onih obitelji koje su se doselile u posljednjim stoljećima, te portreta vladara koji su Muzeju predani od različitih ustanova i nadležnata.

Od domaćih obitelji osobito su zanimljivi portreti koji su vezani uz pojedine geografski zaokružene cjeline. Tako ovom prilikom izdvajamo i prikazujemo javnosti portrete Turopoljaca, nastale od početka 18. do prvih desetljeća 20. stoljeća. Osobe su značajne same po sebi, kao čimbenici u javnom životu vlastite sredine, a i sudionici zbivanja u životu cijele Hrvatske. Zapisi na slikama govore o njihovim biografskim podacima i funkcijama. Obiteljski grbovi svjedoče o starim plemićkim listovima koje su dobili kroz stoljeća. Posebno je privlačna slikovita nošnja nacionalnog tipa u koju su se prikazane osobe odijevale u vrijeme prije prodora evropske mode, a kasnije se njima ukrašavale prilikom osobitih prigoda, poput polaska u Sabor »turopoljsko spravišće« i različitih drugih svečanosti. Neke izuzetno raskošne tkanine, vezivo, gajtani, ukrašena pučeta, lanci i pojasevi, krzno, kalpaci i sablje, sve to pridonosi raznolikosti i šarolikosti te nošnje.

Likovi prikazani na slikama nastalim u tako velikom vremenskom rasponu naravno ne mogu imati neku umjetničku povezanost. Blizina većeg centra Zagreba, koji i sam do prve polovine 19. stoljeća nema neku kontinuiranu umjetničku djelatnost, ne pokazuje neke izrazite utjecaje na nastanak ranijih portreta. Očigledno je da su se Turopoljci u 18. stoljeću dali slikati u nekom jačem umjetničkom centru ili od nekih anonimnih putujućih majstora. Jedino portret Sigismunda Škrlca poka-

zuje srodnost s nekim drugim portretima iz prvih desetljeća 18. stoljeća, koji su možda radovi slovenskog slikara Valentina Metzingera.

Tek u prvim desetljećima 19. stoljeća zabilježena su imena nekih — još uvijek tuđih — slikara. Tako je Christian von Mayr, slikar iz Bavarske, oko 1830. godine djelovao u Hrvatskoj, pa je uz likove Riječana i Karlovčana prikazao i Turopoljce Antuna Zdenčaja i Jurja Brigljevića.

Dulje je vremena u Hrvatskoj boravio Slovenac Mihael Stroy (1803—1871), te je naslikao niz članova aristokracije i visokog svećenstva, te uglednih građana. Zbog srodnosti s njegovim načinom slikanja pripisan mu je portret Josipa Jurja Josipovića, nastao možda posmrtno 1837. godine.

Portreti oca, Alberta Modića i kćerke, Matilde udate Labaš, radovi su Aloisa Mayerwiesera, slikara nepoznata porijekla i biografije, koji je šezdesetih godina 19. stoljeća djelovao u sjeverozapadnoj Hrvatskoj slikajući portrete i oltarne slike, a 1871. živi u Zagrebu.

Djelatnost Josipa Franje Mückea (1819—1883), Nijemca iz zapadne Mađarske, značajna je prvo za Slavoniju, a od oko 1866. za Zagreb. On uvodi u Hrvatsku žanr historijskog slikarstva, a veoma je plodan kao portretist. Portret Antuna Danijela Josipovića karakterističan je za njegovu realističku maniru.

Domaći slikar u punom smislu riječi je Dragutin Weingärtner iz Moravske (1841—1916), časnik koji se nakon umirovljenja nastani u Velikoj Mlaci i amaterski prikazuje likove ljudi, nošnje, običaje, građevine i krajolike Turopolja, kao i prizore iz hrvatske povijesti. Lik Stjepana Josipovića iz 1887. godine jedan je od vrlo uspješnih njegovih radova.

Bela Csikos-Sessia (1864—1931), student bečke akademije, autor je mitoloških, povijesnih i crkvenih kompozicija, pejzaža, kao i niza portreta, poput lika bana Ivana Škrleca iz 1917. godine.

Hrvatski slikar Joso Bužan (1873—1936), školovan u Zagrebu, Beču, Njemačkoj i Italiji, dvadesetih godina našeg stoljeća, uz karakteristične za njega prizore iz seoskog života, izrađuje portrete. Među ostalim članovima obitelji Josipović prikazao je Ljudevita 1923. a također i skladatelja, turopoljskog župana, Franju Lučića 1921.

Mihajlo Timčišin (Tymczyszyn) (1889—1925) učio je u Beču i Krakovu, a djelovao kao nastavnik na gimnazijama u Bosni. Pretežno pejzažist, autor je i portreta, poput lika Ladislava Brigljevića iz 1931. godine.

Dr Marijana Schneider